
KOVÁCS Anett Jolán

Hogyan változott a magyar felsőoktatási validációs gyakorlat 2017 óta? Vizsgálat a tanulmányi és vizsgaszabályzatok tükrében

Bevezető

A validáció, azaz a nem formális és informális úton megszerzett tanulási eredmények elismerésének igénye 2004 óta jelen van az Európai Unióban. Azóta számos fejlesztési javaslat és eszköz (Európai Unió Tanácsa, 2012; European guidelines for validation of non-formal and informal learning, 2009, 2015, 2018, 2023) European inventory on validation 2004, 2005, 2008, 2010, 2014, 2016, 2020) segíti a tagállamokat annak érdekében, hogy megvalósuljon a validáció. 2012 után felerősödött a validációról való gondolkodás. Ennek oka abban rejlik, hogy 2012 decemberében az Európai Unió Tanácsa a nem formális és az informális tanulás eredményeinek érvényesítéséről Ajánlást fogadott el (Európai Unió Tanácsa, 2012). Az ajánlásban olvasható, hogy a nem formális és az informális úton szerzett tanulási eredmények elismerése pozitívan hathat a foglalkoztathatóság, a mobilitás és a tanulási motiváció növekedésére. Kiemeli, hogy az oktatásnak lehetővé kell tenni az egyének számára a formális keretek között történő tanulásban való részvételt, melynek eszköze lehet a nem formális és az informális úton megszerzett tanulási eredményeik felmérése, értékelése és beszámítása, elismerése. Az ajánlás hangsúlyozza, hogy azon tagországok, amelyek elfogadták az ajánlásban foglaltakat, legkésőbb 2018-ra biztosítják állampolgáraik számára, hogy egy nemzeti szintű validációs rendszer kialakítása által a nem formális és informális tanulás eredményeinek elismerése megtörténhessen. Az ajánlásban foglaltakat hazánk is elfogadta. Így adódik a kérdés, hogy az elmúlt években hogyan változott az oktatás, s azon belül is a felsőoktatás szektorában a nem formális és az informális úton megszerzett tanulási eredmények elismerésének szabályozása.

A felsőoktatási validáció

Mind a validációra, mind a felsőoktatási validációra több fogalmat is jegyez a szakirodalom, én a következő definíciót értem a felsőoktatási validáció alatt. A felsőoktatási validáció során „...a hallgató bármilyen formában, időben, módon, szintéren megszerzett tanulási eredményeit a felsőoktatási intézmény felméri, értékeli, összeveti egy előzetesen meghatározott képzési követelményrendszerrel, azaz a választott képzés egy részének (pl. moduljának, tantárgyának, gyakorlati képzési részének) kimeneti követelményrendszerével, egyezőség esetén a megfelelő mértékben elismeri a formális keretek között, azaz kreditek formájában. A validáció során tehát a birtokolt, de a formális képzésen kívül szerzett, hivatalos dokumentumokkal nem igazolható tanulási eredmények kreditekben történő elismerése, beszámítása történik meg a formális képzési rendszerbe” (Kovács, 2018, 14).

A felsőoktatásban a validáció alkalmazhatósága már a 2005. évi CXXXIX. törvény a felsőoktatásról jogszabályban is megjelent. Majd a 2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról is lehetővé tette a validációt, azaz hogy a hallgatók a nem formális úton megszerzett tanulási eredményeiket elismertethessék a formális keretekben működő felsőoktatási tanulmányaikba vagy képzéseikbe. Bár a lehetőség régóta adott, mégsem vált általánossá a validáció működése a felsőoktatásban.

A kutatás célja

Jelenlegi kutatásomnak két korábban lefolytatott kutatási előzménye is volt. A kutatás alapját a jelenleg is hatályban lévő nemzeti felsőoktatásról szóló törvény 49. § (6) pontja képezte, mely leszögezi, hogy „...a kreditárviteli bizottság az előzetesen nem formális, informális tanulás során

megszerzett tudást, munkatapasztalatot – az e törvényben, valamint kormányrendeletben meghatározottak szerint – tanulmányi követelmény teljesítéseként elismerheti.” Tehát a 2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról lehetőséget ad arra, hogy a hallgatók az előzetesen nem formális, informális tanulás során megszerzett tudást, munkatapasztalatot tanulmányi követelmény teljesítéseként elismertethessék. A törvény 49. § (7) pontja azt is meghatározza, hogy a tanulmányi- és vizsgaszabályzatban (továbbiakban: TVSZ) kell szabályozni a validáció végrehajtásával kapcsolatos kérdéseket. TVSZ-nek minden felsőoktatási intézménynek lennie kell, amit nyilvánosan elérhetővé is kell tenni. Ezért a másodelemzés módszerét alkalmazva, az elérhető TVSZ-eken dokumentumelemzést végeztem először 2017 augusztusában, majd 2019 januárjában is. A 2017-es kutatást azzal a céllal folytattam le, hogy képet kapjak arról, hogy a 2018-as határidő előtt a felsőoktatási intézmények szabályozó dokumentumaikban (TVSZ) hogyan készülnek a validációs rendszer kiépítésére. A 2019-ben végzett kutatást pedig már azzal a szándékkal tettem, hogy arról kapjak képet, hogy a határidőt követően mennyi intézmény és hogyan építette be a validációs eljárás lehetőségét működésükbe. Kíváncsi voltam arra is, hogy a 2018-as céldátum milyen hatást gyakorolt, okozott-e bármilyen változást a felsőoktatási intézmények validációs működésében.

A TVSZ-ek dokumentumelemzés kutatását öt év elteltével, 2024-ben ismét lefolytattam. Jelen kutatásomban is az elérhető TVSZ-eken dokumentumelemzés módszerével dolgoztam. (A TVSZ-ek elérésének, letöltésének ideje 2023. december vége. A dokumentumok elemzésére 2024 elején került sor.) A kutatás elvégzésére azért vállalkoztam, hogy megvizsgáljam, az elmúlt 5 évben történt-e, és ha történt, milyen irányú változás alakult ki a felsőoktatási intézményekben a nem formális úton megszerzett tanulási eredmények elismerése, validációja kapcsán. A kutatás további célja, hogy a három különböző időben történt kutatás eredményeit összehasonlítsam, ezzel adva az elmúlt 7 év tapasztalatairól és változásairól egy átfogó képet.

A kutatási módszer és a minta

Mindhárom vizsgálat esetében másodelemzést, dokumentumelemzést végeztem. A három különböző időben végzett kutatások mintáját a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 1. mellékletében szereplő összes felsőoktatási intézmény tanulmányi és vizsgaszabályzata képezte. 2017-ben (N=65) és 2019-ben (N=65) összesen 28 állami és 37 nem állami felsőoktatási intézmény volt Magyarországon, míg 2024-ben (N=64) ez az arány megváltozott, 6 állami és 57 nem állami felsőoktatási intézmény működik ma az országban, további egy intézmény (Szent Bernát Hittudományi Főiskola) szerepel még a törvény mellékletében, mint felsőoktatási intézmény, de az intézmény nem fogad hallgatókat, nem működik.

Az állami és nem állami felsőoktatási intézmények arányának megváltozásának oka, hogy a felsőoktatásban modellváltás történt. A modellváltás irányait a kormány 2014. december 22-én elfogadott „Fokozatváltás a felsőoktatásban” című szakpolitikai stratégia rögzítette. A modellváltás bevezetésével a kormánynak kiemelt célja volt, „...hogy az egyetemek központi szerepet töltsenek be a kutatás-fejlesztésben és innovációban, vállalati és nemzetközi kapcsolataik tovább erősödjenek. A magyar egyetemek nemzetközi versenyképességének, oktatási színvonalának növelésével, minőségi képzési infrastruktúrájának felépítésével Magyarország regionális tudásközponttá válhat” (Felsőoktatási Modellváltás, 2024).

„A modellváltás azt jelenti, hogy az egyetem kikerül a közvetlen állami fenntartású intézmények köréből, az alapítói, fenntartói jogok egy kifejezetten erre a célra alapított vagyonkezelő alapítványhoz kerülnek át. Fontos azonban, hogy az egyetem továbbra is számíthat állami forrásokra, mivel az állam a jövőben is hozzájárul működéséhez. Mindezt egy, az állam és az Egyetem között 15-20 évre kötött, hosszú távú garanciákat magába foglaló keretszerződés biztosítja, melynek keretei között 3-5 éves egyedi finanszírozási megállapodások jönnek majd létre. A feladat ellátásához szükséges infrastruktúra saját tulajdonába kerül” (Felsőoktatási Modellváltás, 2024). A leírás szerint a felsőoktatási intézmények maguk dönthettek a modellváltásról. A finanszírozás tekintetében az osztrák példát követték, ami alapján középtávú finanszírozás valósul meg. Az állam a fenntartó

szerepéből partneri, megrendelői szerepbe kerül (lásd részletesebben: Fokozatváltás a felsőoktatásban középtávú szakpolitikai stratégia 2016. Cselekvési Terv 2016-2020.) A felsőoktatási modellváltás első intézménye a Budapesti Corvinus Egyetem volt 2019 júliusában (Országgyűlés Hivatala, 2023).

A kutatás legfontosabb eredményei

A TVSZ-ek elemzése alapján elmondható, hogy – a korábbi kutatástól eltérően – nem volt olyan felsőoktatási intézmény, ahol ne lett volna nyilvánosan elérhető a TVSZ magyar, német vagy angol nyelven. A felsőoktatási intézmények TVSZ-ét megvizsgálva 2024-ben 62 felsőoktatási intézmény (kettő intézmény kikerült a felsőoktatási intézmények sorából, amelyek nem fogadnak hallgatókat, nem működnek) közül 14 TVSZ-e nem tartalmaz információt a validáció lehetőségéről, még utalás szintjén sem találkozunk kapcsolódó fogalmakkal sem. 48 felsőoktatási intézmény idézi a szabályozó dokumentumukban a nem formális úton megszerzett tanulási eredmények beszámításának vagy említi a munkatapasztalat elismerésének lehetőségét. A 48 intézmény közül 20 intézmény tanulmányi és vizsgaszabályzatában a jogszabályi hivatkozások mellett megad egy minimális részletet vagy konkrétumot (mint például a kérelem beadási határideje vagy az eljárás költsége vagy a meglévő tanulási eredmények meglétének igazolására alkalmazott mérési forma, formák vagy a csatolandó dokumentumok) az elismerés eljárásra vonatkozóan. 4 intézmény dokumentumában pedig részletesebb leírást találunk a beszámításról és annak menetéről.

Amennyiben a felsőoktatási intézmények TVSZ-ét intézmény típus szerinti bontásban vizsgáljuk meg, azt tapasztaljuk, hogy a 14 intézmény, amely TVSZ-ében nincs információ a validáció lehetőségéről nem állami felsőoktatási intézmény. Ugyanakkor nagyobb számban olvashatunk nem állami (42 db) felsőoktatási intézmények TVSZ-ében a validációra vonatkozó információt, mint az állami (5 db) felsőoktatási intézmények szabályozójában. Ennek megnyilvánulási formája a dokumentumokban a vonatkozó jogszabályok (Nftv., illetve annak végrehajtási rendelete) beidézésével vagy kifejezetten a munkatapasztalat, gyakorlati tapasztalat elismerésének lehetőségével történt. További egy állami felsőoktatási intézmény esetében tapasztaltam a TVSZ-ben a jogszabályi hely(ek) beidézésén túli további szabályozást is. A validáció külön szabályzat részét képezi, a szabályzaton belül pedig leírásra került a folyamat főbb lépései, a felmérésben résztvevők, a felmérés módjának megválasztása, a lehetséges csatolandó igazolások, továbbá a formális, a nem formális, az informális tanulás útján, valamint a munkavégzés útján megszerzett kompetenciák elismerésére alkalmazandó külön formanyomtatványok is becsatolásra kerültek.

Fontos kiemelni, hogy az intézményi modellváltás miatt az állami és nem állami felsőoktatási intézmények aránya jelentős mértékben megváltozott akár a 2017-es vagy a 2019-es állapothoz képest is.

1. táblázat: A felsőoktatási validáció megjelenése a TVSZ-ben, intézmény típus szerint 2024. február (N), N=62

A felsőoktatási validáció megjelenése a TVSZ-ben	Nem állami felsőoktatási intézmények	Állami felsőoktatási intézmények	Összesen
Nem érhető el a TVSZ	0	0	0
A TVSZ nem tartalmaz információt, szabályozást a validációra vonatkozóan	14	0	14
Csak a vonatkozó jogszabályi helyet idézik be a jelenleg érvényben lévő vagy előző felsőoktatási törvényből (munkatapasztalat legfeljebb 30 kreditértékben számítható be + az abszolutórium megszerzéséhez a képzés kreditértékének 1/3-t az egyetemen köteles teljesíteni)	21	3	24

A jogszabályi hely beidézésén túl van további szabályozás (legalább 1 vagy 2 konkrét információra vonatkozóan)	18	2	20
Részletes szabályozás van a TVSZ-ben, vagy annak mellékletében.	3	1	4

(Saját szerkesztés)

Amennyiben a felsőoktatási intézmények TVSZ-ét intézmény székhelye szerinti bontásban vizsgáljuk, azt tapasztaljuk, hogy megegyezik a budapesti székhelyű és a nem budapesti székhelyű felsőoktatási intézmények száma (7-7), ahol nem találtunk információt a validáció szabályozására a TVSZ-ben. A többi kategóriák tekintetében azt látjuk, hogy a 24 felsőoktatási intézmény – ahol csak a vonatkozó jogszabályi hely került idézésre – közül 17 budapesti székhelyű és 7 nem budapesti székhelyű felsőoktatási intézmény. Továbbá azt olvashatjuk még le a táblázat adataiból, hogy valamivel több példa van a jogszabályi hely beidézésén túli, további szabályozásra a nem budapesti székhelyű felsőoktatási intézmények között (11 és 3), mint a budapesti székhelyű felsőoktatási intézményekben (9 és 1).

2. táblázat: A felsőoktatási validáció megjelenése a TVSZ-ben, intézmény székhelye szerint
2024. február (N), N=62

A felsőoktatási validáció megjelenése a TVSZ-ben	Budapesti székhelyű felsőoktatási intézmények	Nem budapesti székhelyű felsőoktatási intézmények	Összesen
Nem érhető el a TVSZ	0	0	0
A TVSZ nem tartalmaz információt, szabályozást a validációra vonatkozóan	7	7	14
Csak a vonatkozó jogszabályi helyet idézik be a jelenleg érvényben lévő vagy előző felsőoktatási törvényből (munkatapasztalat legfeljebb 30 kreditértékben számítható be + az abszolutórium megszerzéséhez a képzés kreditértékének 1/3-t az egyetemen köteles teljesíteni)	17	7	24
A jogszabályi hely beidézésén túl van további szabályozás (legalább 1 vagy 2 konkrét információra vonatkozóan)	9	11	20
Részletes szabályozás van a TVSZ-ben, vagy annak mellékletében.	1	3	4

(Saját szerkesztés)

Részletesen megvizsgáltuk azt a 24 felsőoktatási intézményt, ahol a jogszabályi hely beidézésén túl legalább 1 vagy 2 konkrét információval kiegészül a törvényi hivatkozás. Azt tapasztaltuk, hogy többségében a felsőoktatási intézmények a számonkérés formáját határozzák meg, mely során megbizonyosodnak az ismeretek meglétéről (9 esetben fordult elő). A második leggyakrabban megjelenő tényező, az elismerés kérelméhez csatolt dokumentumok megjelölése vagy lehetséges dokumentumok felsorolása (8 esetben jelent meg). A harmadik leginkább megjelenő információ az eljárás költsége, illetve a kérelem benyújtásának határideje volt.

3. táblázat: A validációra vonatkozó, a jogszabályi helyen túl megjelenő kiegészítő információk intézmény típus szerint (db) N=24

A validációra vonatkozó, a jogszabályi helyen túl megjelenő kiegészítő információk típusai	Nem állami felsőoktatási intézmények	Állami felsőoktatási intézmények	Összesen
Számonkérés formája (szóbeli, írásbeli vagy gyakorlati), mely során megbizonyosodnak az ismeretek meglétéről	9	0	9
Kérelemre való minta, sablon	1	0	1
Eljárás költsége	2	1	3
Kérelemhez csatolandó dokumentumok	6	2	8
Kérelem benyújtásának határideje	3	0	3

(Saját szerkesztés)

A három eltérő időpontban történő kutatás eredményeinek összehasonlítása

Hasznos lenne, ha a 2017-es, a 2019-es és a 2024-es eredményeket intézmény típus (állami és nem állami) és intézmény székhelye szerinti bontásban is összevethetnénk. Ugyanakkor ezt az összehasonlítást csak az intézmények székhelye szerinti felosztásban tudjuk megtenni, mivel az intézményi modellváltást követően az állami és nem állami intézmények aránya nagy mértékben megváltozott, így az összehasonlítás ez esetben nem lenne igaz. Ezzel szemben az intézmények székhelye szerinti összehasonlítás érdekes lehet, hiszen a felsőoktatási intézmények székhelye nem jellemző, hogy változik.

Az összehasonlító táblázat adatain végigtekintve, azt olvashatjuk le, hogy a vizsgálati idő hét éve alatt történtek változások. Csökkent azon intézmények száma, amelyeknek TVSZ-ében nem találtunk információt a validáció szabályozására vonatkozóan, illetve azon intézmények száma is pozitívan változott, ahol a TVSZ-ben csak a jogszabályi hely került beidézésre. Ezzel párhuzamosan azt látjuk, hogy egyre több intézmény – a 2019-es adatokhoz képest 2024-ben hatszor több – szabályozó dokumentumában jelent meg – még ha minimális kiegészítő információval is – a validáció szabályozásával kapcsolatos rendelkezések.

Érdekes a felsőoktatási validáció megjelenési kategóriái alapján is összevetni a budapesti és a nem budapesti székhelyű intézmények TVSZ-ben a különbségeket. Mint látható, a budapesti és nem budapesti székhelyű felsőoktatási intézmények száma megegyezett az adott vizsgálati évben (2017-ben: 10-10, 2019-ben:6-6 és 2024-ben:7-7) a tekintetben, hogy nem találtunk információt a nem formális és informális úton megszerzett tanulási eredmények elismeréséről a TVSZ-ekben. Kategórián belül nagyobb eltéréseket tapasztalhatunk különösen – 2019-ben és 2024-ben – a csak a vonatkozó jogszabályi helyek beidézésével kapcsolatban a budapesti és nem budapesti székhellyel rendelkező intézményekben. A kategóriában azt látjuk, hogy mindegyik kutatási évben a budapesti székhelyű intézmények voltak többségben, akik a csak a jogszabályi helyet idézték dokumentumaikban. Viszont elgondolkodtató, hogy a jogszabályi hely beidézésén túli szabályozások tekintetében azt látjuk, még ha minimális is olykor az eltérés, de inkább a nem budapesti székhellyel rendelkező intézmények vannak többségben.

4. táblázat: A felsőoktatási validáció változásának nyomon követése az intézmények TVSZ-e alapján, intézmény székhelye szerint 2017 (N=65), 2019 (N=65), 2024 (N=62)

Kutatások ideje (év)	2017			2019			2024		
	Budapesti székhelyű felsőoktatási intézmény	Nem budapesti székhelyű felsőoktatási intézmény	Összesen	Budapesti székhelyű felsőoktatási intézmény	Nem budapesti székhelyű felsőoktatási intézmény	Összesen	Budapesti székhelyű felsőoktatási intézmény	Nem budapesti székhelyű felsőoktatási intézmény	Összesen
A felsőoktatási validáció megjelenése a TVSZ-ben									
Nem érhető el a TVSZ	2	1	3	1	3	4	2 ¹	0	2
A TVSZ nem tartalmaz információt, szabályozást a validációra vonatkozóan	10	10	20	6	6	12	7	7	14
Csak a vonatkozó jogszabályi helyet idézik be a jelenleg érvényben lévő vagy előző felsőoktatási törvényből (munkatapasztalat legfeljebb 30 kreditértékben számítható be + az abszolutórium megszerzéséhez a képzés kreditértékének 1/3-t az egyetemen köteles teljesíteni)	21	18	39	25	16	41	17	7	24
A jogszabályi hely beidézésén túl van további szabályozás (legalább 1 vagy 2 konkrét információra vonatkozóan)	1	2	3	1	2	3	9	11	20
Részletes szabályozás van a TVSZ-ben, vagy annak mellékletében.	0	0	0	1	4	5	1	3	4

(Saját szerkesztés)

Intézményi szinten történt változások hét év során

Izgalmas kérdés lehet összevetni, hogyan változott az elmúlt hét évben az egyes felsőoktatási intézmények validációs eljárásának kiépítettsége. A felsőoktatási intézmények 2017-es, a 2019-es és a 2024-es validációs eljárás kiépítettségére tett kategóriákat összehasonlítva, azt tapasztaljuk, hogy 35 felsőoktatási intézményben az évek során folytonosság volt tapasztalható, azaz nem történt változás, sem pozitív, sem negatív irányba. 31 felsőoktatási intézmény esetében viszont történt változás, 11 esetben negatív irányú (beleértve az intézmény megszűnését is) és 20 esetben pozitív irányú változás történt. Viszont ha külön-külön hasonlítjuk össze a korábbi kutatási eredményeket árnyaltabb képet kaphatunk. 2017-hez képest 2024-ben 38 felsőoktatási intézmény esetében nem történt változás. 2 esetben szűnt meg vagy nem működik (nem fogad hallgatókat) az intézmény. További egy felsőoktatási intézmény olvadt be egy másik felsőoktatási intézménybe. 24 felsőoktatási intézményben történt változás a validációs kiépítettség kapcsán, 7 esetben negatív irányú és 17 esetben pozitív irányú volt a változás. 2019-hez viszonyítva 2024-ben 42 esetben nem történt

¹ A kettő intézmény megszűnt, nem fogad hallgatókat.

változás. 21 felsőoktatási intézményben történt változás a validációs kiépítettség kapcsán, 11 esetben negatív irányú és 10 esetben pozitív irányú volt a változás. 2 esetben szűnt meg vagy nem működik (nem fogad hallgatókat) az intézmény. Egy felsőoktatási intézmény pedig kivált egy másik felsőoktatási intézményből. A változást az összes kutatás során alkalmazott kategóriákon (a TVSZ nem tartalmaz információt a validációra vonatkozóan; csak a jogszabályi hely van idézve; jogszabályi hely idézésén túl van további 1-2 konkrét információ; részletes szabályozás van) belül mozgás jelentette, attól függően volt stagnáló, pozitív vagy negatív, hogy a mozgás mely irányba (kategóriába) történt.

5. táblázat: A felsőoktatási validáció változásának nyomon követése az intézmények TVSZ-e alapján, intézmények szerint 2017 (N=65), 2019 (N=65), 2024 (N=62)

Intézmény neve	2024	2019	2017	Intézmény neve	2024	2019	2017
TKBF	2	2	2	MTE	2	1	1
ATF	1	1	1	MILTON	2	2	2
ATE	2	2	2	ME	2	2	1
ANNYE	2	1	1	MOME	2	1	1
AVKF	2	2	1	NKE	4	4	4
BTA	2	2	2	NJE	3	3	2
BHF	1	3	0	NYE	4	4	1
BCKF	2	1	1	OE	2	2	2
CORVINUS	2	2	2	OR-ZSE	2	2	2
BGE	2	2	2	PE	2	2	2
METU	2	2	2	PRTA	1	1	1
BME	2	2	2	PPKE	2	2	2
DE	4	4	4	PPHF	1	2	2
DRHE	2	2	2	PTE	2	2	2
DUE	2	4	4	PTF	1	2	2
EDUTUS	2	2	2	SSZHf	2	2	1
EGHF	1	1	1	SRTA	2	2	2
EJF	2	2	2	SE	2	2	2
ELTE	2	2	1	SSTF	1	2	1
ESZHf	2	0	1	SOE	2	2	2
EKKE	2	2	2	SZE	1	1	1
EHE	2	0	0	SZTE	2	2	2
GDE	2	2	2	SZAGKHF	2	1	2
GFE	1	1	1	SZBF	-	0	2
GTF	-	0	0	MATE	2	2	2
BJHF	2	2	2	SZPA	2	1	1
IBS	1	2	1	SZFE	1	2	2
KE	-	3	2	MTSE	2	2	2
KRE	2	2	2	TPF	1	2	2
KJE	4	4	2	VÉF	2	2	2
CEU	2	1	1	WSUF	1	2	2
LFZE	2	2	1	WJLF	1	2	2
MKE	2	2	2	THE	2	NA	NA

(Saját szerkesztés)

Az 5. táblázatban szereplő számsorok magyarázata a következőkben olvasható: 0: Nem érhető el a TVSZ; 1: A TVSZ nem tartalmaz információt, szabályozást a validációra vonatkozóan; 2: Csak a vonatkozó jogszabályi helyet idézik be a jelenleg érvényben lévő vagy előző felsőoktatási törvényből (munkatapasztalat legfeljebb 30 kreditértékben számítható be + az abszolutórium megszerzéséhez a képzés kreditértékének 1/3-t az egyetemen köteles teljesíteni); 3: A jogszabályi hely beidézésén túl van további szabályozás (legalább 1 vagy 2 konkrét információra vonatkozóan); 4: Részletes szabályozás van a TVSZ-ben, vagy annak mellékletében; NA: nincs adat; - : az intézmény megszűnt vagy beolvadt egy másik intézménybe.

Összegzés

A dokumentumelemzés befejezése után elmondható, hogy 2024-ben a vizsgálat részét képező 62 felsőoktatási intézmény közül 14 intézmény TVSZ-e nem tartalmazott információt a validáció lehetőségéről, 48 felsőoktatási intézmény idézte a szabályozó dokumentumukban a nem formális úton megszerzett tanulási eredmények beszámításának vagy említette a munkatapasztalat elismerésének lehetőségét. Ezen a kategórián belül pedig 20 intézmény tanulmányi és vizsgaszabályzatában a jogszabályi hivatkozások mellett megadtak a felsőoktatási intézmények egy minimális részletet vagy konkrétumot a validáció eljárásra vonatkozóan. Részletesebb szabályozásra 4 intézmény dokumentumában találtunk példát. A három kutatás állami és nem állami intézmények szintjén érdemes lenne összehasonlítani, de a 2019 után fokozatosan végbement intézményi modellváltás következtében az arányok nagyon megváltoztak, így erre az összehasonlításra nem tértünk ki. Ugyanakkor az intézmények székhelye szerinti felosztásban az állapítható meg, hogy történtek változások. Csökkent azon intézmények száma, amelyek TVSZ-ében nem találtunk információt a validáció szabályozására vonatkozóan, illetve azon intézmények száma is pozitív irányú változáson ment keresztül, ahol a TVSZ-ben a validációra vonatkozóan csak a jogszabályi helyet idézték be a felsőoktatási intézmények. Az is megállapítható, hogy hatszor több intézmény – a 2019-es adatokhoz képest – TVSZ dokumentumában került bele – még ha csak egy vagy kettő kiegészítő információval is – a validáció szabályozásával kapcsolatos minimális, de konkrétabb rendelkezés.

Felhasznált szakirodalom

- Emberi Erőforrások Minisztériuma (2016): *Fokozatváltás a felsőoktatásban középtávú szakpolitikai stratégia* URL: https://2015-2019.kormany.hu/download/c/9c/e0000/Fokozatvaltas_Felsooktatasban_HONLAPRA.PDF (2024.12.03.)
- Emberi Erőforrások Minisztériuma (2016): *Fokozatváltás a felsőoktatásban középtávú szakpolitikai stratégia 2016. Cselekvési Terv 2016-2020.* URL: <https://2015-2019.kormany.hu/download/b/fa/11000/EMMI%20fokozatv%C3%A1lt%C3%A1s%20fels%C5%91oktat%C3%A1s%20cselekv%C3%A9si%20terv%20Sajt%C3%B3%20%C3%A9s%20Kommunik%C3%A1ci%C3%B3s%20F%C5%91oszt%C3%A1ly%2020170627.pdf> (2024.12.03.)
- Európai Tanács (2012): *A Tanács ajánlása a nem formális és az informális tanulás eredményeinek érvényesítéséről.* URL: <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32012H1222%2801%29&from=HU> (2024.03.14.)
- Felsőoktatási Modellváltás (2024): *Modellváltás.* URL: <https://modellvaltas.kormany.hu/modellvaltas> (2024.03.12.)
- Kovács, A. J. (2018). *A nem formális környezetben megszerzett tanulási eredmények validációja terén történt változások Európában 2014-2016 között.* Képzés és Gyakorlat. 16(1), 37-46.
- Országgyűlés Hivatala (2023): *Felsőoktatás Modellváltás.* Infojegyzet 2023/19 URL: https://www.parlament.hu/documents/10181/64399821/Infojegyzet_2023_19_felsooktatasi+modellvaltas.pdf/a7463277-0547-95f9-88a4-043f787fa352?t=1687766513197 (2024.03.12.)

-
- 2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról URL: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100204.tv> (2024.03.12.)
  - 1785/2016. (XII. 16.) Korm. határozat a „Fokozatváltás a felsőoktatásban középtávú szakpolitikai stratégia 2016” elfogadásáról URL: <https://njt.hu/jogszabaly/2016-1785-30-22> (2024.03.12.)
  - 87/2015. (IV. 9.) Korm. rendelet a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról URL: [https://net.jogtar.hu/getpdf?docid=A1500087.KOR&targetdate=20180101&printTitle=87/2015.+\(IV.+9.\)+Korm.+rendelet](https://net.jogtar.hu/getpdf?docid=A1500087.KOR&targetdate=20180101&printTitle=87/2015.+(IV.+9.)+Korm.+rendelet) (2024.03.12.)